

KHUYẾCH TRƯƠNG VÀ DUY TRÌ CÁC THƯ VIỆN ĐÔNG NAM Á TRONG BỐI CẢNH THƯ VIỆN TOÀN CẦU

TS. Patricia G. Oyler

*Khoa cao học Thư viện và Thông tin học,
Đại học Simmons*

Một trong số những báo cáo đã gây được sự quan tâm lớn tại Đại hội cán bộ thư viện các nước Đông Nam Á lần thứ 14 (CONSAL XIV) được tổ chức tại Việt Nam tháng 4 vừa qua là báo cáo của GS.TS. Oyler P.G.

Bằng kinh nghiệm của một chuyên gia lâu năm trong nghề Giáo sư đã cho thấy những thay đổi sâu sắc hiện nay của hoạt động thư viện-thông tin dưới tác động của các biến chuyển to lớn về kinh tế và kỹ thuật trên quy mô toàn cầu. Nhận thấy các ý tưởng được Giáo sư đề cập tới trong báo cáo có ý nghĩa lớn, đặc biệt với các nhà quản lý, hoạch định chính sách và cán bộ trong ngành Ban biên tập “Tạp chí Thông tin và Tư liệu” xin trân trọng giới thiệu với Bạn đọc toàn văn bản báo cáo nói trên.

Ban biên tập

Những biến chuyển hiện nay

Những biến chuyển hiện đang diễn ra trong các thư viện, cơ quan lưu trữ và viện bảo tàng nhiều đến mức khó có thể được biết hết. Mọi khía cạnh của dịch vụ thư viện và mọi chức năng trong thư viện đều đang thay đổi. Những thay đổi này có thể được tổng quát hóa trong một vài nhóm.

Nhóm khái quát thứ nhất là **nhân sự và đào tạo cán bộ**^{*1}. Nhóm này bao gồm việc tuyển dụng và duy trì đội ngũ cán bộ nhân viên thư viện, đào tạo về thư viện, mở rộng và tiếp tục đào tạo cán bộ nhân viên thư viện, đào tạo người dùng thư viện gồm các sinh viên, giảng viên và công chúng.

Tiếp thị và quảng bá cho thư viện, gồm cả các dịch vụ thư viện, là hoạt động mang tính bước ngoặt trong nền kinh tế và thế giới hôm nay. Nhóm này bao gồm các vấn đề như giá trị của thư viện, sự thừa nhận giá trị này của các bên liên quan từ các viên chức chính phủ cao nhất đến người dùng thư viện trẻ tuổi nhất. Nó gồm cả việc làm cho bộ phận có thẩm quyền cấp kinh phí trong các trường đại học, viện nghiên cứu, trong các thành phố, thị trấn hiểu được vai trò của thư viện nhằm nhận được sự hỗ trợ và các nguồn lực của họ. Để sự nhận thức về giá trị của thư viện được nâng lên chúng ta phải cùng nhau xây dựng các kế hoạch quảng bá cho thư viện và

(1) Những chỗ in đậm trong phần này là nhấn ý của Ban biên tập.

đưa các dịch vụ của chúng ta đến người dùng. Chúng ta phải thông báo cho người dùng, những người đang ngày càng am hiểu hơn về công nghệ, về các dịch vụ của chúng ta và về cách mà chúng ta có thể giúp họ trong suốt cả cuộc đời. Chúng ta phải thông báo liên tục cho người dùng về vai trò của thư viện, bởi không phải bao giờ họ cũng nhận thức được giá trị của thư viện.

Toàn bộ lĩnh vực xuất bản là một bộ phận khác với những thay đổi lớn trong các thư viện. Ngày càng có nhiều tài liệu điện tử được xuất bản. Chúng ta truy cập các tạp chí một cách trực tuyến và trong các CSDL tổng hợp. Chúng ta có thể tìm sách, như sách dạng điện tử, một cách trực tuyến. Toàn bộ lĩnh vực xuất bản khoa học đang thay đổi bởi các trường đại học có thể tiến hành việc nghiên cứu và công bố kết quả của giảng viên và sinh viên thông qua các kho tài liệu và hệ thống lưu trữ truy cập mở của trường.

Công nghệ đang tác động mạnh mẽ đến cách thức mà các thư viện vận hành và phục vụ người dùng. Hệ thống quản lý thư viện tích hợp (ILMS) đã giúp chúng ta tổ chức truy cập và lưu chuyển tài liệu. Hiện nay, nó đã mở rộng hơn nhiều so với một hệ thống ILMS và vận hành như một cổng truy cập cho phép chúng ta cung cấp tất cả các loại dịch vụ cho người dùng. Chúng ta sử dụng nó để cung cấp tài liệu tham khảo đến người dùng

trực tuyến thông qua chat, hệ thống văn bản và nhắn tin nhanh. Người dùng có thể thêm các từ khóa riêng vào biểu ghi thư mục và chia sẻ thông tin này với những người dùng khác.

Các tiêu chuẩn và tầm quan trọng của chúng đang ngày càng gia tăng khi các thư viện trên toàn thế giới làm việc và hợp tác với nhau. Có các loại tiêu chuẩn mà chúng ta phải biết: quốc tế, quốc gia, chuyên ngành, dịch vụ, các tiêu chuẩn cho phần cứng và phần mềm. Ngoài các tiêu chuẩn ra, các hướng dẫn và phong cách làm việc tốt cũng có thể giúp chúng ta làm việc cùng nhau và chia sẻ thông tin, dịch vụ và tài liệu nhằm phục vụ người dùng tốt hơn.

Một mảng hoạt động khác cũng đang được các thư viện chú ý nhiều hơn đó là toàn bộ lĩnh vực **bảo tồn di sản văn hoá và tài liệu lưu trữ**. Ngày nay, các thư viện không chỉ nhận thấy tầm quan trọng của việc bảo tồn tài liệu thư viện truyền thống mà còn hợp tác với cơ quan lưu trữ và viện bảo tàng để bảo quản các tài liệu vốn dĩ là một phần của di sản văn hoá. Điều này đã tạo ra mối quan hệ gần gũi hơn của thư viện với cơ quan lưu trữ và viện bảo tàng.

Một vài lĩnh vực khác nữa cũng đòi hỏi các thư viện phải quan tâm đến, nhất là các thư viện đại học, đó là kiến thức thông tin, kết quả học tập của sinh viên, sự đánh giá và chất lượng của dịch vụ thư viện. Mặc dù việc

đánh giá các dịch vụ thư viện chủ yếu được trao đổi trong các thư viện đại học nhưng nó cũng là một lĩnh vực rất quan trọng trong các loại hình thư viện khác, nhất là thư viện công cộng.

Cán bộ thư viện

Nhiều nước trên thế giới hiện đang phải đối mặt với sự thiếu hụt cán bộ thư viện đã qua đào tạo. Sự thiếu hụt này làm nảy sinh vấn đề, chúng ta làm thế nào để tuyển dụng được những người thông minh, nhiệt tình với nghề thư viện vào làm việc và phục vụ người dùng trong các thư viện, cơ quan lưu trữ và viện bảo tàng. Ở nhiều nước, đào tạo thư viện bắt đầu ở trình độ cử nhân. Chúng ta làm thế nào thu hút được các bạn trẻ vừa rời trường trung học bước vào một nghề mà có vẻ tất cả công việc đều gắn với những cuốn sách cũ, bầm, bám bụi và thu nhập không cao? Nhiều bạn trẻ bước vào trường đại học mà không hiểu công việc của cán bộ thư viện và nghề thư viện. Công việc thư viện không hấp dẫn và nhiều tiền như các nghề kinh doanh, luật hay y. Chúng ta phải tìm ra cách tốt nhất để tiếp thị nghề thư viện cho các bạn trẻ này. Hoặc có thể, chúng ta cần nghĩ đến một mô hình đào tạo khác.

Mô hình đào tạo nghề thư viện mà bằng cấp chuyên môn tối thiểu là trình độ thạc sỹ sẽ tạo ra khả năng hấp dẫn cho việc tuyển dụng cán bộ vào nghề thư viện. Trước hết, những người có thể được tuyển dụng đã có cơ hội học

nhiều môn học khác ở trình độ đại học và khai thác được lượng kiến thức chuyên môn hữu ích cho họ khi giúp người dùng tìm kiếm thông tin. Cái đó cũng tạo cho họ cơ hội hiểu biết hơn, nhận ra và thậm chí hiểu được công việc của cán bộ thư viện là gì. Trong các cuộc phỏng vấn cán bộ thư viện và ứng viên cho các chương trình đào tạo ở cả Hoa Kỳ và Việt Nam tôi nhận thấy, nhiều người muốn trở thành cán bộ thư viện và học lấy bằng về thư viện và thông tin học chỉ sau khi họ đã làm việc ở thư viện và phát hiện ra rằng, họ thích công việc này. Bởi vậy, có thể chúng ta cần thay đổi mô hình tuyển dụng và tuyển vào nghề thư viện những người đã từng làm trong các thư viện. Mô hình này buộc chúng ta đòi hỏi các ứng viên vào học các chương trình đào tạo về thư viện phải có một số kinh nghiệm về công tác thư viện. Đào tạo trực tuyến và từ xa cũng đang làm thay đổi mô hình đào tạo về thư viện.

Duy trì đội ngũ cán bộ thư viện cũng đang là vấn đề của hôm nay khi mà lớp trẻ có nhiều sự lựa chọn về nghề nghiệp và cơ hội. Hiện nay, người ta đang nghiên cứu các đặc điểm của thế hệ mạng (Net Generation) hay người của thiên niên kỷ (Millennials), những người sinh ra giữa các năm 1979 và 1994 và được nuôi dạy trong môi trường công nghệ. Chúng ta phải tìm hiểu thế hệ này để đưa ra cách phục vụ họ trong thư viện, đồng thời chúng ta cũng đang nghiên cứu để tìm

cách tuyển họ vào nghề cũng như giữ chân họ. Những bạn trẻ này sẽ không ngồi đợi để có các cơ hội thử nghiệm cái mới, đưa ra dịch vụ mới. Nếu chúng ta không tạo cho họ cơ hội học hỏi, mở mang và gánh vác trách nhiệm họ sẽ bỏ nghề thư viện để đến với công việc mà họ cảm thấy có thể đảm trách và kiểm tra.

Thư viện và người quản lý thư viện phải học cách làm việc với cán bộ thư viện trẻ và khuyến khích họ dùng ý tưởng và nhiệt huyết của mình làm vững mạnh nghề thư viện. Chúng ta không thể tiếp tục bao biện cho những gì đang làm bằng cách nói rằng, từ trước đến nay chúng ta vẫn luôn làm theo cách đó. Thế giới của chúng ta, nghề nghiệp và công việc trong thư viện của chúng ta đang thay đổi một cách triệt để và chúng ta phải thay đổi cùng với nó.

Thái độ phục vụ khách hàng tích cực hiện là cái cốt lõi để làm một cán bộ thư viện tốt, để giúp người dùng xác định thông tin mà họ cần cho cuộc sống trong thế giới hôm nay. Thái độ tích cực này cho phép chúng ta giúp người dùng học được cách tìm tin và cách đánh giá thông tin đã tìm được để tin chắc thông tin này là chính xác và cập nhật. Nó cũng cho phép chúng ta giúp các giảng viên và sinh viên sử dụng thông tin để tiến hành nghiên cứu và tạo ra tri thức mới. Nếu cán bộ thư viện không có tư duy phục vụ khách hàng thì người dùng sẽ không đến với chúng ta, và chẳng bao lâu,

thư viện và cán bộ thư viện sẽ không còn thích hợp cho người dùng nữa. Kết quả sẽ là sự cáo chung của các thư viện và nghề thư viện như chúng ta biết về nó hôm nay. Chúng ta phải thay đổi về cách thức, thời điểm và địa điểm phục vụ người dùng, bởi lẽ nếu không, người dùng sẽ không coi thư viện là thích hợp cho các nhu cầu của họ nữa.

Tiếp thị và quảng bá cho thư viện

Việc tiếp thị các dịch vụ, vai trò và chức năng của các thư viện đã trở nên vô cùng quan trọng trong môi trường công nghệ hiện nay. Trừ phi chúng ta làm cho những người cấp kinh phí, người dùng và những người có liên quan khác hiểu được thư viện là gì và thư viện có thể làm gì để cải thiện cuộc sống và công việc của họ, bằng không chúng ta sẽ bị coi là không còn phù hợp, bởi ngày càng nhiều thông tin sẵn có trên Internet và trực tuyến. Con người đang bị tấn công bởi thông tin từ các loại phương tiện truyền thông, nếu thư viện không cho mọi người biết cái mà thư viện có thể làm cho họ thì người ta sẽ không có nhu cầu sử dụng thư viện nữa.

Quảng bá cho thư viện đã trở thành quan trọng đến mức nhiều hiệp hội và tổ chức thư viện bắt đầu triển khai các chương trình đào tạo về quảng bá cho thư viện và bộ tài liệu để giúp cán bộ thư viện làm quen với quá trình này. Quảng bá thư viện là một nỗ lực đã được hoạch định và duy trì nhằm nâng

cao nhận thức về thư viện thông qua việc sử dụng nhiều loại công cụ tiếp thị và quan hệ công chúng. Quảng bá thư viện giúp cho các nhà quản lý đại học, viên chức chính phủ, nhà hoạch định chính sách, đối tác tiềm năng, người cấp kinh phí và các bên liên quan hiểu rằng, công việc của họ có thể được hỗ trợ rất nhiều nhờ những gì thư viện phải cung cấp và có thể làm cho họ. Tất cả chúng ta đều phải phát triển các kỹ năng cần thiết để quảng bá cho thư viện, nếu không các bên liên quan đến thư viện sẽ không coi chúng ta là phù hợp nữa.

Quảng bá và tiếp thị thư viện là vô cùng quan trọng trong kỷ nguyên của sự phát triển nhanh chóng công nghệ và truy cập trực tuyến tới thông tin, bởi lẽ, nhiều nhà quản lý đại học, viên chức chính phủ và người dùng đang cho rằng, họ có thể tìm thông tin họ cần trên mạng Internet và họ không còn cần đến thư viện và cán bộ thư viện nữa. Chúng ta phải làm cho họ hiểu tại sao điều đó không đúng bằng việc học cách thông tin cho họ, chỉ cho họ thấy và giúp họ hiểu về những gì thư viện có thể làm cho họ và các cộng sự của họ.

Truyền đạt kiến thức

Việc truyền đạt kiến thức và xuất bản đang trải qua những thay đổi lớn khi chúng ta chuyển từ khổ mẫu in ấn sang điện tử để phổ biến và lưu trữ

thông tin và kết quả nghiên cứu. Thư viện và cán bộ thư viện phải đóng vai trò quan trọng trong việc làm cho người dùng hiểu được việc truyền đạt kiến thức là gì và vai trò mà thư viện có thể đóng góp trong việc hỗ trợ các giảng viên, sinh viên, nhà nghiên cứu trong quá trình làm nghiên cứu, giao thiệp với các đồng nghiệp để triển khai việc nghiên cứu và phổ biến kết quả nghiên cứu.

Các kho tài liệu nhà trường đang được các thư viện đại học triển khai nhằm cung cấp truy cập tới các ấn phẩm của giảng viên và cán bộ nhà trường. Các trường đại học đang chấp nhận và đáp ứng yêu cầu truy cập mở, cho phép nhà trường cung cấp miễn phí trực tuyến các bài báo khoa học của giảng viên và sinh viên.

Lĩnh vực xuất bản đang thay đổi khi ngày càng nhiều thông tin sẵn có chỉ còn dưới dạng điện tử*. Và mặc dù các nhà quản lý đại học, viên chức chính phủ thường vẫn cho rằng, mọi thứ đều có sẵn trên mạng nên chúng ta sẽ chẳng cần đến thư viện và cán bộ thư viện nữa, điều hoang tưởng này là cái chúng ta phải làm hết sức mình để xóa đi. Thư viện và cán bộ thư viện thậm chí còn quan trọng hơn trong môi trường trực tuyến để có thể làm trung gian với nhà xuất bản và hỗ trợ người dùng trong việc đánh giá những lựa chọn khi truy cập thông tin.

2 * Theo tin của hãng Associated Press ngày 15 tháng 5 năm 2009, tờ "The Tucson Citizen" - nhật báo lâu năm của bang Arizona Hoa Kỳ, đã tuyên bố chuyển hoàn toàn sang dạng online. Bản cuối cùng dưới dạng in ấn của tờ báo này được xuất bản ngày 16 tháng 5 năm 2009 (BBT).

Công nghệ

Công nghệ là một trong những động lực lớn nhất làm thay đổi công việc của thư viện và sẽ còn tiếp tục như vậy. Chúng ta luôn luôn phải nắm vững cái gì đang diễn ra với công nghệ và những công nghệ nào người dùng đang sử dụng và cách thức họ sử dụng chúng. Chúng ta phải học và sử dụng thành thạo các công cụ của Web 2.0 như blog, wikis, đánh dấu xã hội (social bookmarking) và luôn tìm kiếm các phương thức mới và sáng tạo nhằm sử dụng công nghệ để tiếp cận bạn đọc và cung cấp thông tin cho họ.

Mục lục thư viện như đã được xây dựng hiện nay không còn phù hợp với bạn đọc nữa. Bạn đọc giờ đây muốn thêm từ khóa và từ ngữ của riêng họ vào các biểu ghi thư mục, nhờ vậy họ có thể xác định tài liệu bằng các từ ngữ họ quen dùng hơn là những từ vựng được quy định (controlled vocabulary) mà thư viện đã dùng trong suốt thế kỷ qua. Bằng cách nào chúng ta có thể xây dựng một hệ thống phát huy tác dụng của cả từ vựng được quy định lẫn thể từ tự do (cloud tag)? Các thư viện đại học đang thảo luận với tác giả các luận án, luận văn về cách chúng ta có thể đưa những từ khóa mà họ cho là quan trọng vào luận án và luận văn của họ. Người dùng muốn sử dụng các hệ thống đánh dấu phổ biến như

“Delicious”^{***2} để tổ chức các tài liệu mà họ tìm được trong mục lục thư viện. Chúng ta phải thiết kế các hệ thống tương hợp với các loại hệ thống như vậy.

Hiện nay, chúng ta phải nghiên cứu kỹ cách cung cấp thông tin cho người dùng thông qua các thiết bị di động. Các nghiên cứu cho thấy, sinh viên đại học hiện nay không còn sử dụng nhiều email để liên lạc như thông qua nhắn tin và mạng xã hội. Các thư viện sẽ sử dụng điện thoại di động và các thiết bị di động khác để cung cấp thông tin và dịch vụ như thế nào? Cán bộ thư viện thường tốt nghiệp các ngành thuộc lĩnh vực khoa học xã hội nhân văn và văn học, họ thường cảm thấy lúng túng khi sử dụng công nghệ. Họ thường muốn chuyển mọi vấn đề liên quan đến công nghệ cho các cán bộ công nghệ thông tin. Điều này tuy vậy sẽ không thể chấp nhận trong tương lai, bởi người dùng kỳ vọng rằng, cán bộ thư viện sẽ quen và biết sử dụng công nghệ để giúp họ trong nghiên cứu và học tập.

Tiêu chuẩn

Tiêu chuẩn là cái vô cùng quan trọng để các thư viện trên toàn cầu phối hợp với nhau và sử dụng các hệ thống chung trong sự hợp tác đó. Các tiêu chuẩn đã được cộng đồng thư viện và thông tin chấp nhận và sử dụng chính là con đường đi tới toàn

*** Delicous cho phép người dùng lưu toàn bộ các đánh dấu (bookmarks) của họ vào một chỗ. Khi cần người dùng có thể vào chỗ này từ bất cứ máy tính nào, bất cứ lúc nào và từ bất cứ đâu. Có thể tham khảo thêm về nội dung này theo địa chỉ [//secure.delicious.com](http://secure.delicious.com) (BBT).

cầu hóa bởi chúng hỗ trợ việc trao đổi dữ liệu của thư viện, khuyến khích hoạt động tương hỗ của các hệ thống thư viện và trợ giúp cho sự vận hành của các mạng thư viện quốc gia và quốc tế. Hiện nay, do hoạt động thư viện phát triển và biến đổi nhanh đến mức chúng ta thường nhận thấy, các tiêu chuẩn không sẵn có để hỗ trợ chúng ta. Bởi vậy, các nhóm thư viện và tổ chức thư viện sẽ cùng nhau tạo ra “cách làm việc tốt nhất” (best practices).

“Cách làm việc tốt nhất” có thể được xem như là bước khởi đầu trong việc xây dựng một tiêu chuẩn nhờ tạo ra sự nhất trí về đường hướng tiến hành một hoạt động hoặc một công việc. Khi áp dụng “cách làm việc tốt nhất” này các thư viện sẽ làm chúng hoàn chỉnh hơn để trở thành tiêu chuẩn. Vào lúc này, chưa có các tiêu chuẩn cho thư viện số nhưng “cách làm việc tốt nhất” đang được triển khai để bắt đầu quá trình xây dựng tiêu chuẩn.

Nhiều tiêu chuẩn đã được chính thức hóa ở cấp quốc gia thông qua Tổ chức tiêu chuẩn thông tin quốc gia của nước đó, sau đó, những tiêu chuẩn này được nâng lên cấp quốc tế thông qua Tổ chức Tiêu chuẩn hóa Quốc tế. Trong những trường hợp khác, chúng được cộng đồng thư viện chấp nhận rồi được thư viện quốc gia hoặc hội thư viện của một nước ấn định là tiêu chuẩn. Trong mọi trường hợp, chúng

cho phép các thư viện hợp tác với nhau và thống nhất về các chức năng và công việc, nhờ vậy chúng ta có thể làm việc cùng nhau.

Bảo tồn di sản văn hóa

Đã từ lâu các thư viện công nhận rằng, họ phải bảo quản tài liệu trong các bộ sưu tập, nhưng không phải lúc nào họ cũng nhận ra giá trị di sản văn hóa của những bộ sưu tập này đối với di sản quốc gia. Ngày nay, các thư viện đang tham gia nhiều hơn vào mọi loại hình bảo quản bởi người ta nhận ra rằng, thư viện có chuyên môn và kiến thức mà trước đây chưa được biết đến và thừa nhận. Thư viện phải làm việc với các loại tổ chức văn hóa để mở rộng hơn “cách làm việc tốt nhất” trong việc bảo quản tất cả các dạng tài liệu văn hóa, không chỉ tài liệu dưới dạng in ấn và điện tử. Trước hết, thư viện phải tạo ra cách bảo quản tốt cho các tài liệu và bộ sưu tập của chính mình, sau đó chia sẻ nó với cộng đồng văn hóa. Điều kiện khí hậu của vùng Đông Nam Á khiến cho việc bảo quản trở thành một nội dung quan trọng của dịch vụ thư viện, và thậm chí còn quan trọng hơn thế bởi bản chất của di sản văn hóa nằm trong các bộ sưu tập.

Mối quan tâm về bảo tồn các di sản văn hóa thành văn đã đưa thư viện, cơ quan lưu trữ và viện bảo tàng lại gần nhau hơn. Gần đây, giữa các cơ quan văn hóa đã có nhiều tác động qua lại và trao đổi. Thêm vào đó, các khoa thư viện và thông tin học cũng đang

đóng góp vào sự phát triển này qua việc tích hợp các khóa học và mở rộng chương trình giảng dạy gồm cả phần bảo quản tài liệu trong các thư viện, cơ quan lưu trữ và viện bảo tàng.

Đánh giá các dịch vụ thư viện

Việc đánh giá các dịch vụ thư viện là một lĩnh vực quan trọng của sự phát triển ở mọi loại hình thư viện, đặc biệt ở thư viện đại học. Thư viện đại học được đề nghị chỉ ra cách mà họ đóng góp vào kết quả học tập của sinh viên như một phần của việc đánh giá chất lượng đào tạo. Thư viện công cộng cũng phải xây dựng các chỉ số đánh giá hoạt động để có thể nâng cao chất lượng, hiệu quả và tính hữu hiệu của dịch vụ. Không có sự nhìn nhận và đánh giá thư viện sẽ khó bảo vệ được vai trò và tầm quan trọng của mình trong việc cung cấp thông tin cho người dùng.

Thư viện còn liên quan đến kết quả học tập của sinh viên qua việc xây dựng các chương trình đào tạo kiến thức thông tin nhằm tạo cho sinh viên khả năng hiểu biết về cách thức tiến hành nghiên cứu, cách tìm tin hỗ trợ cho nghiên cứu, cách đánh giá thông tin dùng cho nghiên cứu, và cuối cùng là cách viết bài báo về công trình nghiên cứu. Nhiều trường đại học đã đưa các kỹ năng về kiến thức thông tin vào phần các yêu cầu đào tạo bắt buộc và thư viện chính là nơi có trách nhiệm đào tạo và đánh giá những kỹ năng này.

Tác động của các biến chuyển hiện nay đến thư viện các nước Đông Nam Á

Tác động của các biến chuyển này vào thư viện các nước Đông Nam Á sẽ làm chúng thay đổi một cách mạnh mẽ như đã từng diễn ra ở các khu vực khác trên thế giới. Thư viện không còn là kho trữ sách nữa. Chúng là những “khu vực thông tin chung” (information commons) nơi người ta tới để lấy thông tin, hiện có và được xác định, tồn tại dưới bất cứ dạng nào. Thông tin có thể vẫn dưới dạng in ấn nhưng nhiều khả năng nó sẽ ở dạng điện tử và được hiển thị trên thiết bị di động. Chúng ta phải tiếp tục phân tích các dịch vụ để đảm bảo rằng, chúng là cái người dùng muốn và cần.

Thư viện đại học Hoa kỳ đang chuyển từ nơi lưu trữ tài liệu sang “khu vực thông tin chung”, nơi các sinh viên đến làm việc cùng nhau, cũng là nơi hỗ trợ việc học tập của họ. Thư viện hiện đại hiển nhiên cho phép truy cập thông tin đồng thời cung cấp nhiều dịch vụ khác mà sinh viên cần như hướng dẫn cách viết bài, thiết bị học tiếng, thiết bị thí nghiệm, truy cập Internet và cuối cùng nhưng không kém phần quan trọng là vấn đề dinh dưỡng.

Thư viện công cộng phải tiếp tục phát triển như các trung tâm cộng đồng, nơi người dân đến lấy thông tin cần cho cuộc sống của họ với tư cách công dân, người làm cha mẹ và/hay là sinh viên. Thư viện công cộng sẽ không thể tồn tại lâu hơn nếu không

phù hợp với cuộc sống của người dân. Thư viện công cộng có thể có nhiều vai trò và thư viện công cộng các nước Đông Nam Á phải xem xét đánh giá các vai trò có thể của họ như là trung tâm cộng đồng, thư viện thiếu nhi, trung tâm tra cứu, trung tâm nghiên cứu và trung tâm công nghệ.

Thư viện các nước Đông Nam Á phải tiếp tục phát triển một triết lý dịch vụ để người dùng cảm thấy thoải mái khi nhờ cán bộ thư viện trợ giúp. Cán bộ thư viện phải có tư duy phục vụ khách hàng và nhận thức được tầm quan trọng của việc hỗ trợ người dùng trong việc xác định thông tin họ cần. Việc trợ giúp và phục vụ trong các thư viện thậm chí còn tăng lên với việc truy cập điện tử tới thông tin trên Internet.

Tiếp thị và quảng bá cho thư viện lúc này quan trọng hơn bao giờ hết. Thư viện các nước Đông Nam Á phải xây dựng các kế hoạch tiếp thị quốc gia. Hội Thư viện Hoa Kỳ đã bắt đầu chương trình @ Your Library Marketing Program và hợp tác với IFLA để các thư viện trên toàn cầu có thể tiếp nhận và sử dụng. Hơn 31 tổ chức thư viện đã ký hợp đồng tham gia vào chiến dịch toàn cầu này. Nhật Bản, Hàn Quốc và Singapore đã đang tham gia vào chiến dịch, các thư viện khác ở Đông Nam Á cũng nên xem xét tham gia.

Thư viện các nước Đông Nam Á cũng nên triển khai các chiến dịch quảng bá và đào tạo cán bộ thư viện

để quảng bá cho thư viện trong các lĩnh vực dịch vụ, truy cập thông tin, hỗ trợ cán bộ thư viện, xây dựng nền công nghiệp xuất bản hùng mạnh, đào tạo thư viện và cung cấp các tài liệu. Chúng ta phải giáo dục mọi công dân về giá trị của thư viện và cách mà họ có thể làm để nâng cao trình độ giáo dục và kinh tế của đất nước.

Sự hợp tác giữa thư viện các nước Đông Nam Á phải được tiếp tục và phát triển. Các thư viện chỉ có thể tồn tại nếu chúng hợp tác với nhau trong mỗi quốc gia, với các nước Đông Nam Á và với các khu vực khác trên thế giới. Chúng ta phải làm việc cùng nhau, chia sẻ ý tưởng, công nghệ, kiến thức, đào tạo nếu chúng ta muốn thành công trên quy mô toàn cầu.

Kết luận

Đào tạo là công cụ phát triển tốt nhất và điều này hiển nhiên đúng cho các thư viện. Chúng ta phải đào tạo cán bộ thư viện để cung cấp các dịch vụ tốt nhất. Chúng ta phải làm cho nhà quản lý đại học, viên chức chính phủ và những người liên quan hiểu về các dịch vụ thư viện và tầm quan trọng của việc cấp kinh phí cho các dịch vụ đó. Chúng ta phải phổ biến cho người dùng về các dịch vụ thư viện và giúp họ hiểu rằng, thông tin sẵn có trong thư viện có thể tăng giá trị cho cuộc sống của họ như thế nào.

Theo tài liệu của CONSANL XIV